

23.6.2026

EOAK/1969/2026

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Mikko Sarja

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Päivi Pihlajisto

HALLINTOKANTELUN KÄSITTELY

1 KANTELU

Kantelija pyysi tutkimaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) sekä työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) menettelyä. Kantelija kertoi lähettäneensä 12.5.2025 hallintokantelun KEHA-keskukselle ja pyytäneensä sitä välittämään kantelun myös TEM:lle. Kantelija piti käsittelyaikaa pitkänä, koska hän ei ollut saanut ratkaisua kanteluunsa KEHA-keskukselta eikä TEM:ltä. Kantelija myös kummeksui saamaansa ilmoitusta siitä, että KEHA-keskus lähettää lausuntonsa TEM:lle 3.6.2025 mennessä, koska hän oli pyytänyt KEHA-keskusta välittämään kantelukirjelmänsä tiedoksi TEM:lle vain siksi, että ministeriössä oltaisiin tietoisia ohjaamansa viraston tekemisistä.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin TEM:n lausunto ja ministeriön virkamiehen selvitys. Asiakirjoista ilmenee muun muassa seuraava.

2.1 Kantelun käsittelyaika työ- ja elinkeinoministeriössä

Kantelija lähetti hallintokantelun 12.5.2025 KEHA-keskukselle, joka siirsi 13.5.2025 kantelun käsittelyn TEM:lle. TEM vastasi kanteluun 23.3.2026 allekirjoitetulla kirjeellä. Asian käsittelyaika TEM:ssä oli 10,5 kuukautta.

TEM pitää lähtökohtaisesti kohtuullisena noin puolen vuoden käsittelyaikaa hallintokanteluasiassa. Tässä tapauksessa kohtuullinen käsittelyaika ylittyi noin neljällä kuukaudella. Kantelun käsitelleen virkamiehen esimies on keskustellut viivästyksestä asiaa käsitelleen virkamiehen kanssa. Asiaa käsitellyt virkamies on antanut oman selvityksensä. Ministeriön tavoitteena on, ettei vastaavia viivästyksiä tapahtuisi.

TEM pitää kyseisen hallintokantelun käsittelyaikaa pitkähkönä. TEM kiinnittää huomiota siihen, että vaikka käsittelyn keston viipymistä ei voida lähtökohtaisesti perustella henkilöstövoimavarojen puutteella, kanteluasian käsittelyajankohdan aikaiset olosuhteet olivat ministeriössä poikkeukselliset.

TEM on hallituskauden alussa järjestänyt riittävät resurssit toimintansa järjestämiseksi, mutta asiaa käsitelleen virkamiehen tiimistä on kanteluasian vireilläoloaikana jäänyt yllättävästi ja ennakoimattomasti kaksi henkilöä perhevapaille. Lisäksi valtiontalouden säästöistä johtuneet yhteistoimintaneuvottelut ovat samanaikaisesti vaikuttaneet olennaisesti virkojen ja niiden sijaisuuksien täyttämiseen. Kantelun käsittelyaikana tiimissä on ollut vireillä poikkeuksellisen monta lainsäädäntöhanketta, joiden valmistelu kuuluu ministeriön ydintehtäviin. Kanteluasia liittyi palkkaturvaan ja asian käsittely vaati myös erityisosaamista.

TEM:n käsityksen mukaan kantelun käsittelyaikaviiveestä ei ole aiheutunut kantelijalle hänen oikeusturvaansa vaarantavia viiveitä. Hallintokantelua voidaan luonnehtia lähinnä hallinnon muutoksenhakujärjestelmää täydentäväksi oikeussuojakeinoksi, jolla on merkitystä erityisesti niissä tapauksissa, joissa säännönmukaisia muutoksenhakukeinoja ei ole käytettävissä (HE 50/2013 vp, s. 4). Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että kantelijalla on ollut joka tapauksessa käytettävissään oikeusturvansa varmistamiseksi palkkaturvalain 6 luvun mukaiset säännönmukaiset muutoksenhakukeinot.

Ministeriö pahoittelee kantelijalle asian käsittelyn viivästymistä.

2.2 TEM:n toimivalta asiassa

KEHA-keskus kuuluu TEM:n toimialaan. Hallintolain esitöiden (HE 50/2013 vp, s. 4) mukaan virka-astevalvontaan liittyen ylempi viranomainen voi käsitellä alaistaan viranomaista koskevan kantelun.

KEHA-keskus siirsi palkkaturva-asiaa koskevan hallintokantelun TEM:lle. Lisäksi kantelija on itse pyytänyt KEHA-keskusta ohjaamaan kanteluasian käsiteltäväksi myös TEM:lle.

TEM katsoo, että se on voinut yleisen toimivaltansa puitteissa tutkia ja ratkaista KEHA-keskusta koskevan kanteluasian. Muunlainen ratkaisu olisi merkinnyt käytännössä sitä, että KEHA-keskus olisi ratkaissut itse itseään koskevan kanteluasian.

2.3 Hallintokantelun käsittelyn arviointi

Hallintolain 54 b §:n 1 momentin mukaan valvova viranomainen ryhtyy niihin toimenpiteisiin, joihin se hallintokantelun perusteella katsoo olevan aihetta.

Lainkohtaa koskevan hallituksen esityksen (HE 50/2013 vp, s. 24) mukaan valvovan viranomaisen tulee harkita tapauskohtaisesti, millaisia toimenpiteitä yksittäinen kantelu edellyttää. Jos kantelu sisältää useita eri kysymyksiä, jotkut kanteluperusteista voivat edellyttää täysimittaista tutkintaa, kun taas toiset voivat jäädä summaarisemman käsittelyn kohteeksi. Toimenpiteiden valinnan yhteydessä asiaa tulee tarkastella erityisesti lain noudattamisen ja oikeusturvan toteutumisen näkökulmasta.

Hallintolain 54 b §:n 2 momentin mukaan hallintokantelua käsiteltäessä on noudatettava hyvän hallinnon perusteita ja turvattava niiden henkilöiden oikeudet, joita asia välittömästi koskee.

Lainkohtaa koskevan hallituksen esityksen mukaan, vaatimus kantelun välittömänä kohteena olevien henkilöiden oikeuksien turvaamisesta edellyttää, että hallintokantelun käsittelyyn ja ratkaisemiseen osallistuvat virkamiehet huolehtivat ratkaisun perusteeksi tarvittavien oikeudellisten ja tosiseikkojen riittävästä selvittämisestä. Kantelijan asema korostuu yleensä tilanteissa, joissa on kysymys kantelijan omasta asiasta eikä säännönmukaista muutoksenhakumahdollisuutta ole käytettävissä (HE 50/2013 vp, s. 26).

KEHA-keskus toimitti TEM:lle asian käsittelyssä syntyneen asiakirja-aineiston ja oman lausuntonsa sekä selvityksensä hallintokanteluasiassa. TEM ratkaisi näiden perusteella kanteluasian. Ministeriö katsoo, että se on vastauksessaan hallintokanteluun tarkastellut eri kanteluperusteita niiden edellyttämällä laajuudella. TEM:n näkemyksen mukaan kanteluasiassa ei ole tarkoituskaan ratkaista asiakysymyksiä vaan asiassa noudatetut menettelytavat. TEM kiinnittää huomiota siihen, että kantelijalla on oikeusturvansa toteuttamiseksi ollut palkkaturva-asiassaan käytettävissään myös palkkaturvalain mukaiset säännönmukaiset oikeussuojakeinot.

3 RATKAISU

3.1 KEHA-keskuksen menettely

Käytettävissäni olleen aineiston mukaan kantelija lähetti KEHA-keskukselle 12.5.2025 päivätyn kantelun, jossa hän pyysi KEHA-keskusta tutkimaan kahden palkkaturva-asioita hoitavan virkamiehensä menettelyn. Lisäksi kantelija pyysi ohjaamaan kantelun KEHA-keskukselta samalla käsiteltäväksi myös sen tehtäväaluetta ohjaavalle ministeriölle eli TEM:lle.

Siten lähden siitä, että kantelija ei ollut pyytänyt KEHA-keskusta toimittamaan kanteluaan TEM:lle vain tiedoksi vaan nimenomaan käsiteltäväksi myös siellä.

KEHA-keskus pyysi 13.5.2025 TEM:ä ottamaan kanteluasian käsittelyyn. KEHA-keskus antoi TEM:lle 2.6.2025 päivätyn selvityksen, minkä lisäksi kantelun kohteena olevat virkamiehet antoivat omat selvityksensä. TEM antoi 20.3.2026 vastauksen hallintokanteluun.

Saamani selvityksen perusteella katson, että asiassa ei ole aihetta epäillä KEHA-keskuksen osalta toimenpiteitani edellyttävää lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

Siltä osin kuin TEM on todennut, että muunlainen ratkaisu kuin asian siirto sille olisi merkinnyt käytännössä sitä, että KEHA-keskus olisi ratkaissut itse itseään koskevan kanteluasian, totean kuitenkin yleisellä tasolla, etten pidä lainkaan poissuljettuna sitä, etteikö KEHA-keskus olisi nyt kaikesta huolimatta voinut itsekin käsitellä omien virkamiestensä menettelyä koskevan kantelun. Tämä johtuu siitä, että hallintokantelu voidaan osoittaa mille tahansa viranomaiselle, jonka toimivaltaan kantelun kohteena olevan virkamiehen toiminnan valvonta kuuluu, hallintokanteluita voi tulla käsiteltäväksi kaikissa valtion viranomaisissa ja virka-astevalvontaan liittyen esimies voi käsitellä alaistaan koskevan kantelun (HE 50/2013 vp, s. 4).

3.2 Ministeriön menettely

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Niin ikään hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on käsiteltävä asia ilman aiheetonta viivytystä.

Kantelun käsittelylle ei ole laissa asetettu erikseen määräaikaa, vaan käsittelyaika tulee arvioida yleisen viivytyksettömyyttä koskevan vaatimuksen mukaan. Käsittelyn vaatimaa aikaa arvioidaan hallintolain perusteluiden mukaisesti asian laadun ja tapaukseen liittyvien yksilöllisten olosuhteiden perusteella.

Hallintokantelumenettely on olennainen jälkikäteinen oikeusturvainstrumentti silloin, kun lakisääteistä muutoksenhakumahdollisuutta ei ole. Hallintokantelumenettelyssä ei suoranaisesti kuitenkaan päätetä kenenkään oikeudesta, edusta tai velvollisuudesta siten kuin esimerkiksi hallintoasian käsittelyssä on asian laita. Kyse on viranomaistoiminnan jälkikäteisestä valvonnasta, jossa valvottavalle viranomaiselle ei voida antaa sitovia määräyksiä, ja jossa kanteluratkaisun vaikutukset eivät välittömästi kohdistu kantelun tekijään.

Edellä todettuun nähden kanteluasian käsittelyn kesto voi mielestäni hyväksyttävällä tavalla olla pidempi kuin monissa muissa asioissa ilman, että viivytyksettömyyden vaatimusta välttämättä voitaisiin katsoa rikutun (ks. myös oikeusasiamiehen verkkosivuilla julkaistu päätökseni [EOAK/6053/2025](#), jossa pidin kantelun käsittelyyn kulunutta noin 2 vuoden 3 kuukauden käsittelyaika edellä mainituista lähtökohdista huolimatta kuitenkin kohtuuttoman pitkänä).

Yhdyn sinänsä TEM:n näkemykseen siinä, että hallintokantelun käsittelyaika (10,5 kuukautta) TEM:ssä on ollut pitkähkö. En kuitenkaan pidä sitä selvästi lainvastaisena.

4 TOIMENPITEET

Kiinnitän työ- ja elinkeinoministeriön huomiota niihin näkökohtiin, jotka olen edellä kohdissa 3.1 ja 3.2 tuonut esiin.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aiheutta.

Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.